

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevalec. - Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-526. - Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon št. 299, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-632. - Poštini predal št. 29. - Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40-KB-2-367. - Mesečna naročnina 250 din.

Cestitke iz tujine

Beograd, 28. nov. (Tanjug) Predsednik republike Josip Broz-Tito je za Dan republike dobil brzopletne čestitke od predsednika DR Vietnam Ho Si Minha, predsednika stalnega odbora ljudske skupštine Ton Dokt Hanga in predsednika vlade ter ministra za zunanje zadeve Pam Van Donga, dalje od predsednika Burmanske zveze Vina Maungna, predsednika republike Indonezije Sukarna in drugih.

Celje ob Dnevu republike

CELJE, 28. nov. Po prosvadah, ki so jih na čast 29. novembra pripravile terenske organizacije SZDL in proslavah na solah, ki so bile zlasti v osnovnih zavodih združen s sprejemom ciljanov med pionirje, je bila nočjo v veliki unionski dvorani slavnostna akademija, ki jo je pripravila občinska organizacija SZDL. Po govoru o pomenu praznika so nastopili še moški komorni zbor ter člana celjskega gledališča.

Jutrišnje proslave nekaterih občin okraja bodo združene še s podelitvijo 27 odlikovanj zaslužnim javnim in političnim delavcem. Med odlikovance bo predsednik občinske ljudske skupštine Anton Zupan prejel red Zasluge za narod II. stopnje, Jože Tekavec iz Velenja pa red Dela II. stopnje. Poleg teh bo 14 tovaršev prejelo red Dela III. stopnje, 11 pa kolajno Dela.

M. B.

Plenum okrajnega odbora SZDL v Celju

Celje, 28. nov. Danes se je sestel plenum okrajnega odbora SZDL v Celju. Po uvodnih besedah Rika Jermana se je debata razvila o delu in problemih novih občinskih ljudskih odborov, zlasti pa se o vlogi zborov proizvajalcev.

Plenum je tudi sklenil, naj bodo občini zbori osnovnih organizacij SZDL končani do novega leta.

M. B.

Brez Eisenhowerja

PARIZ, 28. nov. (AFP). Na seji stalnega sveta Atlantskega pakta v Parizu so danes potrdili, da bo 16. decembra v Parizu konferenca šefov vlad članic Atlantskega pakta.

V uradnem sporočilu, ki je bilo objavljeno po sestanku stalnega sveta, je rečeno, da je bil svet obveščen, da bo ameriški delegaciji na pariški konferenci vodil podpredsednik ZDA Richard Nixon.

Kakor pišejo grški časopisi, je grška vlada sporočila organizaciji Atlantskega pakta, da sprič Eisenhowerjeve bolezni in njegove odsotnosti na konferenci v Parizu, konferenca ne bi izpolnila namena, zaradi katerega je bila sklicana. Tudi dnevni red konference ni pripravljen tako, da bi mogla uspešno potekati brez navzočnosti predsednika ZDA. Zato bi bilo prav, če bi sklicali konfe-

renco ministrov za zunanje zadeve NATO, ki bi pripravili praznanja, o katerih bi se pozneje pogovorili predsedniki vlad.

Dobro poučeni krogi v Londonu izjavljajo, da bo britanska vlada podprla predlog, da bi bil 16. decembra v Parizu sestanek šefov vlad, čeprav je predsednik Eisenhower bolan in se ga ne bo mogel udeležiti. »Daily Telegraph« pa meni, da bi bilo bolje, če bi se ministri za zunanje zadeve in obrambe med seboj posvetovali po diplomatski poti, pozneje, ko bi Eisenhower ozdravel, pa naj bi bil še sestanek najvišjih zastopnikov.

Podpredsednik Nixon je sinoči na tiskovni konferenci izjavil, da ni povoda za domnevo, da bi predsednik Eisenhower utegnil odstopiti. Izrazil je trdno prepričanje, da ni najmanjšega dvoma, da bo Eisenhower popolnoma ozdravel, morda celo prej kot je naveda v podobnih primerih. Nixon je poudaril, da zaradi Eisenhowerjeve bolezni ni bil zamujen noben važen politični ukrep in da je Eisenhower zdaj sposoben za sleherno ukrepanje, ki bi bilo potrebno.

Nov prispevek k tehničnemu napredku

Institut za elektrotehniko v Ljubljani je večerj dopolnilo prisposobilo predstavnikov oblasti slovesno odprl nov obrat v Horjulju. Gostem in uslužbencom so po otvoritvi slovesnosti priredili prijetno zabavno popoldne.

Nov obrat v Horjulju ima štiri razvojne laboratorije (za industrijsko elektroniko, za medicinsko elektroniko, za splošne radijske merilne instrumente in za laboratorijske pripomočke ter elemente). Poleg tega ima tudi finomehanično in montažno delavnico.

Novi obrat dela pravzaprav že od začetka leta, vendar pa so ga šele sedaj uradno odprli, ker je manjkalo še precej strojev in drugih naprav. Izdelujejo že mnogo preciznih instrumentov. V novem obratu dela 140 ljudi, izmed katerih je polovica visokokvalificiranih, kar je po posledica dela, ki zahteva mnogo preciznosti in veliko strokovnega znanja. Večina visokokvalificiranih uslužbencev se voz iz Ljubljane, nekvalificirana delovna sila pa je v glavnem iz okolice novega obrata, kar je močno pomembno za te kraje.

Pomilostitev v Srbiji

BEograd, 28. nov. Ob Dnevu republike je izvršni svet Srbije sklenil pomilostiti 388 obsojencev s področja republi-

INTERVJU KOČE POPOVIČA »MEDJUNARODNI POLITIKI«

Samo polagoma in z dejanji je moč razpršiti nezaupanja

Državni sekretar za zunanje zadeve je dejal, da ozračje na letošnjem zasedanju Generalne skupščine ni bilo ugodno — Izrazil je obžalovanje, ker v razorožitveni debati ni bila sprejeta niti umerjena indijska resolucija, čeprav je splošno razpoloženje narodov in vlad v prid ustavitvi jedrskih poskusov

BEograd, 28. nov. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je dal za časopis »Mednarodno politiko« naslednji intervju, ki ga je leta priobčil v številki 1. decembra:

Vprašanje: glede na to, da je vsako zasedanje Generalne skupščine OZN več ali manj barometer razmer v svetu, vas prosimo, da nam poveste, kakšno je bilo po vašem mnenju ozračje na letošnjem zasedanju. Dnevni red vsakega zasedanja je zelo obsežen, vendar pa vedno izstopajo vprašanja, ki so v danem času najbolj pereča in važna za nadaljnji razvoj mednarodnih odnosov. Katera vprašanja so bila po vašem mnenju na letošnjem zasedanju najvažnejša?

Odgovor: ozračje ni bilo ugodno. Pri nekaterih vevlesih ni prišel dovolj do izraza občutek potrebe, da so nujni največji napori za doseg pomirjenja. To se je pokazalo zlasti pri obravnavanju dveh vprašanj, ki sta prevladovali na letošnjem zasedanju: razorožitvi in sirskega razorožitve za zdaj ni nikakega napredka. Soglasje ni bilo celo niti glede tega, koliko in katere nove člane naj bi imela komisija za razorožitve, kar bi utegnilo biti vsaj začetni izhod iz sedanjega zastoja.

Vprašanje: ko že govorimo o razorožitvi, bi nam

lahko povedali, v kakšni stopnji je zdaj ta problem? Kaj bi morali po vaši sodbi Združeni narodi storiti za stvarno rešitev razorožitvenega problema, ki bi najbolje ustrezala interesom svetovnega miru in željam vseh narodov?

Odgovor: naše stališče o tem je bilo natančno opisano v izjavah naših političnih voditeljev in v naših govorih pred OZN. Če bi hoteli napredovati, bi se morali lotiti problema z druge strani kot doslej. Za to so se sebej odgovorne velesile, ki bi se morale posebno potruditi. Morda bi bilo dobro, če bi korenito preoblikovali sedanje narčne, ki so se izoblikovali kot izraz nasprotovanja enega narča drugemu ter s tem tako rekoč avtomatično postali izraz nespravljivosti. Skušali smo, kot tudi nekateri druge države, delovati v tej smeri. Obžalovanja vredno in nadaljnji izraz nezdravega, zaskrbljenost vzbujajočega ozračja je, da ni bila sprejeta niti indijska umerjena resolucija o ustavitvi poskusnih eksplozij z jedrskim orožjem. Povedati moram, da smo še vedno mnenja, da je treba dati prednost ustavitvi takih poskusov. Splošno razpoloženje narodov in vlad je v prid ustavitvi, zato sprejemajo veliko odgovornost nase tiste sile, ki se temu upirajo in s svojim vplivom ovirajo, da t o splošno razpoloženje našlo izraza v ustreznem skupnem sklepu.

Vprašanje: ali je in v kolikšni meri je izstrelitev sovjetskega umetnega satelita vplivala na delo Generalne skupščine in kakšen vpliv je imel ta dogodek na stališče posameznih sil?

Odgovor: kaže da je, in sicer žal, ne v ugodnem smislu, čeprav bi moral dogodek, ki je sam na sebi nedvomno epohalnega pomena, v normalnem ozračju postati povod za veselje in novo upanje vsega človeštva, pa tudi za nove, ustvarjalne napore, da se doseže sporazum o razorožitvi.

Vprašanje: po našem mnenju bi se rešitev vrste svetovnih problemov močno

približala, če bi mogli doseči določeno stopnjo zaupanja v odnošajih med nasprotujočimi si stranmi na svetu. Mar menite, da bi k temu lahko prispevala zamisel, ki jo je bil izrekel Hruščev o sestanku najvišjih zastopnikov Vzhoda in Zahoda?

Odgovor: sočim, da bi.

Vprašanje: izhajajoč iz dejstva, da je problem vzpostavitve zaupanja zelo kompleksen, kakšna sredstva bi po vašem mnenju najbolj ustrezala temu smotru? S tem v zvezi, kakšen pomen pripisujete vlogi neodvisnih držav v ublažitvi nasprotij v mednarodnih odnosih ter zbliznanju Vzhoda in Zahoda?

Odgovor: nezaupanja ne moremo odstraniti tako, da se nenehno sklicujemo nanj kot na oviro za sporazumevanje, ali opramo nanj kot na razlog, zakaj ni mogoče sporazumevanje. Polagoma ga lahko razpršimo samo z dejanji, praktičnimi koraki, ki bodo narekovali na sporazum v določenih vprašanjih. V nasprotnem primeru se bomo še naprej vrteli v začaranem krogu: zaradi nezaupanja ni mogoče storiti nič, ker nič ne storimo, nezaupanje ostane.

Vloga neodvisnih držav — ki niso vezane za bloki — je glede tega, o čemer govorite, bila in ostane zelo važna. Seveda same ne morejo nadomestiti pripravljenosti velesil za pogajanja, do katere pa bo moralo po mojem mnenju vendarle priti. Te države se morajo oborožiti s strpnostjo in usmeriti v dolgoročno delovanje; biti morajo naprej pripravljene, da bodo s takim zavzemanjem povzročile mnoga, za njih neprijetna nerazumevanja in očitke. Smoter, ki ga imajo pred seboj, pa zasluži, da nadaljujejo svoja požrtvovalna prizadevanja.

Vprašanje: kateri so po vašem mnenju problemi, ki danes predvsem zavzemajo zunanjo politiko naše države?

Odgovor: ne vem, katere probleme bi mogel tu izključiti. Našo zunanjo politiko zanimajo vsi problemi, glede katerih smo mnenja, da s svojim prizadevanjem lahko prispevamo k zboljšanju mednarodnega položaja in utrditvi miru.

ALŽIRSKA DEBATA V POLITIČNEM ODBORU GENERALNE SKUPŠČINE

Pineaujevi izgovori

Francoski zunanji minister je dejal, da bi se Alžirija razdelila na dve ali tri države, če bi uporabili načelo samoodločbe

NEW YORK, 28. nov. (AFP). Zaradi odsotnosti tunizijskega delegata, ki bo odgovoril francoskemu zunanjemu ministru Pineauju v alžirski debati, politični odbor Generalne skupščine ne bo imel danes predvidene seje, ampak jutri.

Med debato o alžirskem vprašanju je Pineau namreč izjavil, da bodo v Alžiriji po volitvah v narodne skupščine in po vzpostavitvi teh skupščin začeli

razpravo o dokončnih ustanovah v Alžiriji. V tej zvezi bi »upoštevali zahteve in včasih različne interese raznih skupnosti, s čimer bi v celoti zagotovili individualne pravice in svoboščine za vse«. Pineau je izjavil, da je Francija še zmeraj vojna pogajateljica in prenehanju sovražnosti ne bi bila odvisna od nobenih političnih pogojev. Francija zahteva prenehanje sovražnosti, volitve in pogajanja. Francija je sklenila nadaljevati tako politično in eden izmed njenih instrumentov je »okvirni zakon«, o katerem zdaj razpravlja narodna skupščina. Francoski zunanji minister je dalje izjavil, da Francija priznava načelo samoodločbe, da bi pa v sedanjih okoliščinah iz uporabe tega načela do samoodločbe nujno sledila »razdelitev Alžirije na dve ali tri države«.

Dalje je Pineau dejal, da prejemajo alžirski uporniki velik del pomoči iz držav Srednjega vzhoda, po morju iz Aleksandrije in tudi »skozl druga pristanišča, predvsem tunizijska iz katerih tajno pošiljajo orožje v Alžirijo«. V Maroku pa se — po izjavi zunanje ministra — »možna izmed največjih sredstev za

Ob Dnevu republike so bili v Lk Sloveniji odlikovani: predsednik Trgovin, zbornice LRS tovarišča Mara Dermastia in minister v pokolu dr. Anton Kržišnik z redom »Za delo I. stopnje«, z redom »Za delo II. stopnje« je bilo odlikovanih 28, z redom »Za delo III. stopnje« 132, z redom »Zasluge za narod« II. stopnje eden, z »Medaljo delca 187 tovaršic in tovaršev«. — Na sliki: Tovarišča Mara Dermastia in dr. Anton Kržišnik v razgovoru s sekretarjem izvršnega sveta LRS tovarišem Nikom Šitihom, ki jima je izročil odlikovanje.

Zadnji opomin vladi

Od našega stalnega doplnilca

Pariz, 28. nov. Če sestava današnjega parlamenta in z današnjo tako imenovano večinsko vlado ni lahko stvar reševati katerokoli vprašanje, naj bo še tako jasno — gledano s francoskega stališča, seveda, da je ta ali oni zakonski naert treba sprejeti in da ni drugega možnega izhoda — vendar nikoli ne moremo biti tolevi niti tuči ni Francozi sami, da smo varni pred vsakim presenečenjem, katerega se niti najmanj nismo nadejali.

V začetku tedna smo pričakovali, da bomo prisostvovali debati o alžirskem okvirnem in volilnem zakonu, ki bosta sicer izvala napade z desne in leve, ki pa v bistvu ne bosta prizadejala vladi kakih večjih težav, zlasti zato ne, ker je bilo Gailardu dano pooblastilo, da postavi pred skupščino vprašanje zaupnice.

Toda prišlo je do izjemnega položaja. Morda bi bilo prav, če bi se spriznaili s tem, da so ti izjemni položaji pravzaprav že postali pravilo, navada, nujnost. Zmerni so krenili sicer po stranoti — v nov napad. Mnogo jim je do tega, da vsaj posredno opozore vlado, da se njihovo nasprotovanje predvideni vladni politiki v Alžiriji ni zmanjšalo niti za las. Nočijo je popolniti pred polpraznimi skupščinskimi klopmi prodri predlog neodvisnih, da se odgodi razpravljanje o volilnem zakonu, da naj ta zakon ne predstavlja enpota z okvirnim in da ga je treba proučiti ločeno, samega za sebe šele, ko bo

enkrat že popolnoma razjasnen v vseh podrobnostih načrt okvirnega zakona. Problem, ki izgleda na zunaj čisto proceduralnega značaja, za katerim pa se skriva slobok politični odpor desnice.

Ker pa za odpor ne vlada le na desnici, temveč tudi v centru in na levi, razumljivo, upoštevajoč pri tem, da vsaka od teh političnih struj opira to svoje nasprotovanje na diametralno različna načela in stremiljenja, je ta do skrajnosti negativna tendenca in pobuda neodvisnih tudi prodrla, ker so se ji pridružil skoraj v celoti vsi komunisti in precejšen del mendeistov. Rezultat: 292 proti 267 glasovom (da ne bi bili v nasprotju z onim, kar je bilo rečeno, je treba poudariti, da so prisotni predstavniki posameznih političnih skupin izkoristili pravico, da glasujejo v imenu svojih odsotnih somišljenikov).

Po sprejetju tega predloga bi logično sledilo, da je s tem treba prekiniti tudi debato o okvirnem zakonu in modificirati njen obseg. Vendar se vlada ni pustila tako zlahka matirati in je obljubila, da bo takoj predložila nov načrt. Tako se danes zasedanje nadaljuje in sinočni dogodek ne bo imel težjih posledic ter mu ni treba pripisovati večjega pomena kakor to, da gre za zadnje opozorilo vladi, da se

desnica še ni vdala in položila orožja. Mendès-France ni zamen na zadnjem kongresu radikalne stranke izjavil, da francoske politike zanima le politični mlin, ne pa njegova vsebina.

Ta politični mlin bo torej zmel tako okvirni zakon kakor tudi volilnega. Sprejela ga ne bo Alžirija ne ostali svet, a za kulisami bo Francija, kakor vse kaže, privoila na kompromise, kajti po naj-novejših vesteh sta že v Parizu predstavnik Mednarodnega monetarnega fonda in Evropske plačilne unije, ki sta že postavila svoje pogoje na severnoafriškem področju za odobritev denarnih posojil obubožani Franciji.

V. Hreščak

Atentat na alžirskega ministra

Pariz, 28. nov. (Tanjug). Sinoči so v pariški četrti Grenelle po neuspelem atentatu na državnega tajnika za alžirsko vprašanja Abdelkaderja Barakroka aretirali nad 40 Alžircev. Atentatorji so, kakor sporoča policija, poneli z mitraljezi streljati na ministra, ki se je vračal iz svojih službenih obiskov v francoski vladi — ustavit pred svojo hišo po končani alžirski debati v skupščini. Policisti, ki so ga spremljali, so takoj streljali na napadalec vendar na seletu po hudem streljanju zbežali in jih v zvezi s tujci niso našli.

SPANSKA OZBUNA V INLIJU
BARAT, 28. nov. (Reuter). — Španske čete v Inliju so danes s splošnim napadom skušale ponovno osvoiti oporišča, ki so jih bili zavzeli maroški nacionalisti. Vest o tem je danes objavilo glasilo maroške stranke Istiklal Al Alame. Večraj je pripelo v Inli 1.800 novih španskih vojakov, danes pa pričakujemo še nova oklepana. Sinoči je bil baie 20 kilometrov vzhodno od Sidl Inlija večji spopad, v katerem so maroški nacionalisti prislili španske čete k umiku. Kotor piše časopis, so španska letala davi bombardirala vasi na ozemlju enklave Inli, ki je v španskih rokah.

JUBILEJNI »TEK REPUBLIKE« V LJUBLJANI

Važič - drugi zmagovalec

Nehrujev poziv svetu

New Delhi, 28. nov. (Tanjug). Predsednik indijske vlade Nehru je poslal davi državnikom ZDA in Sovjetske zveze poziv, naj rešijo današnjo krizo civilizacije in zaščitijo človeški rod pred največjo katastrofo, ki mu grozi.

Vsi narodi sveta imajo pravico, da žive v miru in varno in da napredujejo. Edina pot je mirno vzajemno življenje, opustitev politike sovraštva in nasilja. Vse to je mogoče doseči, pravi Nehru, in ne dvomim, da sta Amerika in Rusija sposobni odstraniti bojazni, ki je v naši zavesti. Zato pozivam velike voditelje, zlasti voditelje ZDA in Sovjetske zveze, da ustavijo atomske poskusne eksplozije in sklenejo učinkovite sporazume o razorožitvi. Ko bo to storjeno, bo z ramen človeka padlo veikan-sko breme.

LJUBLJANA, 28. nov. Danes popoldne je bil deseti zaporedoma naš »Tek republike«, ki se ga je udeležilo okrog 150 atletov in atletinj. Vreme je bilo tekmovalcem še kar naklonjeno, čeprav sonca ni bilo. V najmočnejši skupini je teklo 18 najboljših dolgoprogašev, med katerimi si je Simo Važič, član celjskega Klavdarja, priboril zmago tudi letos. Ostala najboljša mesta za njim so zasedli gostje iz Zagreba in Beograda. (O poteku te lepe atletske manifestacije po ljubljanskih ulicah bomo podrobneje pisali v prihodnji številki.)

Rezultati: ml. mladinci A 1400 metrov: Ingolič (O) 3:48; ml. mladinci B 1400 m: Jenko (Zir) 3:56.8; st. mladinci A 1400 m: Naraks (Kl) 3:47; st. mladinci B 1400 m: Brešar (Koč) 4:08; člani A 1400 m: Tratnik (O) 3:46.6; člani B 1400 m: Veber (JLA) 3:55.8; člani A 4500 m: Važič (Kl) 14:06.4; Ambrinac (Din) 14:08.4; Pavlovič (Par-Bgd). Pandurovič (C, zvezda); Zibert (E) itd.

Zenske mladinci A 700 m: Beve (O), mladinci B 700 m:

Goršin (Novo mesto); članice A 700 m: Slamnik (Kl) 1:52.6; članice B 700 m: Komar (Ravne). (V skupinah A so tekmovali člani športnih društev, v B pa člani partizanskih in drugih enot.)

Prihodnja številka »Slovenskega poročevalca« bo izšla 2. decembra

VREME

Stanje 28. novembra: Nad zahodno in srednjo Evropo se zadržuje jedro visokega zračnega pritiska, ki sicer počasi slabi, bo pa še nekaj dni vzdrževalo sorazmerno lepo vreme v alpskih predelih. Atlantski frontalni sistem se pomikava prek skandinavije proti južni Rusiji. Napoved za petek: Jasno do delno oblačno vreme, v vzhodni Sloveniji s pomenite povzema oblačnost. Po kotlnah dopolne megle. Temperature počni med -3 in 2. v Primorju okoli 11. najvišje dnevene med 6 in 12, v krajih z mejo okoli 5. v Primorju do 16 stopinj C. Vreme v naslednjih treh dneh uho in v nizinah zmehgneno vreme s spremenljivo oblačnostjo. Se nadalje v višjih legah in v Primorju toplo.